

**The Diaconal Ministry in the Mission of the Church**, red. Reinhard BOETTCHER, LWF Studies, May 2006, 105 s., ISBN 3-905676-48-6, ISSN 1025-2290.

Datowany na maj 2006 r. kolejny tom studiów Światowej Federacji Luterńskiej stanowi rezultat przygotowań i przebiegu światowej konsultacji zatytułowanej „Posługiwanie diakona w Kościołach luterzańskich” (*The Diaconal Ministry*

*in the Lutheran Churches*), którą przeprowadził Departament do spraw Teologii i Studiów Światowej Federacji Luterkańskiej w dniach 2-7 listopada 2005 r. w São Leopoldo w Brazylii. Konsultacja ta była jednym z centralnych punktów drugiej części ogólniejszego programu studiów poświęconych luterkańskiej tożsamości w relacjach ekumenicznych. Pierwsza część tego programu skupiła swą uwagę na zagadnieniu posługiwania biskupa. Jej rezultatem była publikacja zatytułowana „Posługiwanie biskupa w ramach apostołowości Kościoła” (*The Episcopal Ministry within the Apostolicity of the Church*).

Zainteresowanie zagadnieniem posługiwania diakonatu wynikało – jak wyjaśnia redaktor tomu, R. Boettcher – z niewielkiego zainteresowania tym przedmiotem ze strony międzykościelnych dialogów ekumenicznych. W związku z tym Departament do spraw Teologii i Studiów ŚFL został poproszony przez członków ŚFL do przeprowadzenia własnych studiów nad rozumieniem diakonatu w obrębie luteranizmu. Grupa teologów Departamentu oraz przedstawiciele Kościołów członkowskich ŚFL mieli za zadanie odpowiedzieć na pytanie o rozumienie i miejsce posługiwania (urzędu) diakona w Kościele. Jeszcze przed odbyciem konsultacji, szesnaście Kościołów członkowskich ŚFL przygotowało raporty, dotyczące posługiwania diakona w ich wspólnotach. Cztery z nich, to jest Kościoły z Indii, USA, Brazylii i Norwegii zaprezentowały obszerniejsze opracowania, które weszły do prezentowanej publikacji. Autorami tych opracowań są odpowiednio: Rebecca Sangeetha i Anand Sebeyan Hemrom, Nancy E. Gable, Ruthild Brakemeier oraz Stephanie Dietrich. Oprócz tych opracowań, niniejszy tom zawiera jeszcze kilka mniejszych raportów regionalnych oraz raport końcowy konsultacji, który przyjął też jej tytuł.

Ostateczny rezultat konsultacji w formie raportu końcowego dotyka – jak zauważa we wstępnym komentarzu redaktor tomu – nowego terenu w obrębie luteranizmu. Diakonat przez długi czas pozostawał w luteranizmie nieokreślony. Nie umieszczano go wprawdzie nigdy po stronie „posługiwania świeckiego” (*lay ministry*), ale też nie przyjmowano koncepcji trójstopniowego urzędu kościelnego według schematu: biskup – prezbiter – diakon, który pozwalałby traktować diakonat jako integralną część jednego urzędu kościelnego (*ministerium ecclesiasticum*). Ponadto, zgodnie z tą koncepcją, należałoby ordynować osoby powołane przez Kościół do wypełnienia tego posługiwania. Oznaczałoby to jednak w jakimś stopniu odejście od luterkańskiej tradycji, która zarezerwowała ordynację dla osób, którym powierzono posługę publicznego zwiastowania Ewangelii i udzielania sakramentów. Raport końcowy reprezentuje wprawdzie tradycyjne stanowisko, według którego sprawowanie jednego urzędu kościelnego polega na publicznym przepowiadaniu Ewangelii. Ewangelia ta poucza nas o łaskawym Bogu, do którego otrzymujemy przystęp w wierze, jednak nie dzięki naszym zasługom, ale dzięki zasługom Chrystusa. Raport utrzymuje jednak, że przepowiadanie Ewangelii może dokonywać się na różne sposoby. Posługiwanie diakona, które w swej

istocie polega na praktycznym świadczeniu o bezwarunkowej miłości trójjedynego Boga wobec całego świata, jest jednocześnie jednym ze sposobów składania świadectwa o rzeczywistości Bożej łaski i Chrystusowego miłosierdzia, podobnie jak jest nim zwiastowanie Ewangelii i udzielanie sakramentów. Zatem oba posługiwanie są formą ludzkiej aktywności, spełnianej w imię Chrystusa, dla wzbudzania wiary. Oba wynikają z biblijnego świadectwa, zakorzenione są w dziele zbawczym Chrystusa i poświadczane przez Ducha Św. Posługiwanie (urząd) diakona, które niesie świadectwo wierności, miłości i łaski trójjedynego Boga, stanowi nie tylko odpowiedź na wiarę, ale również na wiarę otwiera i ją wzbudza. Posługiwanie diakona jest zatem specyficzną formą urzędu kościelnego (s. 82).

Raport końcowy podejmuje próbę odczytania Biblii i pism symbolicznych luteranizmu w świetle dzisiejszych naglących wyzwań. W świecie zalanym pustosłowiem i słowem wykorzystywanym do manipulacji, „język ciała Kościoła” (*church's body language*), którym jest diakonia, może przyczynić się do wzrostu wiarygodności samego Kościoła i jego orędzia (s. 66). Poucza o tym przykład samego Chrystusa, który przepowiadał Królestwo Boże, głosząc i nauczając Ewangelię, ale także uzdrawiając i integrując wszystkich chorych, zmarginalizowanych i wykluczonych ze społeczności. Uczestnicy konsultacji uważali za konieczne uwzględnienie tej chrystologicznej perspektywy i przystosowanie jej do rozumienia i praktyki urzędu kościelnego, który mając biblijne korzenie, otwarty jest na zróżnicowania uwarunkowane kontekstem czasu i miejsca.

Autorzy raportu końcowego wezwali Kościoły członkowskie do przebadania na nowo własnej praktyki ordynacji i szczególnego wyeksponowania w jej ramach diakonijnej odpowiedzialności Kościoła i osób pełniących urząd kościelny. Posługiwanie to bowiem winno przyczynić się do uwiarygodnienia misji Kościoła w świecie. Nie należy jednak przy tym zapominać – jak zwrócono uwagę – że źródłem misji i świadectwa Kościoła jest Bóg, który działa w mocy Ducha Św. (s. 88).

Czytelnik sięgający po niniejszy tom studiów znajdzie w nim wyraz zatroskania Światowej Federacji Luteranckiej o skuteczność misji Kościoła we współczesnym świecie, a jednocześnie próbę wypracowania sposobów jej uwiarygodnienia na drodze diakonijnej posługi. Zamieszczone materiały mają również wartość ekumeniczną, są bowiem z jednej strony świadectwem luteranckiego rozumienia posługiwania (urzędu) diakona oraz jego relacji do urzędu kościelnego, z drugiej zaś ukazują obiecujące perspektywy interkonfesyjnego dialogu nad tym zagadnieniem, a także możliwości wspólnej praktyki diakonijnego posługiwania. Praktyka ta mogłaby stać się jakimś wstępnym krokiem pojednania posługiwań, a więc wspólnego i wzajemnego sprawowania tej posługi, co miałoby ogromne znaczenie zwłaszcza w relacjach luteranizmu z Kościołami, które negują dotychczas ważność ich urzędu kościelnego.